

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. gruodžio 22 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavienės, Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas) ir Egidijos Tamošiūnienės (pranešėja), teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo taikos sutarties patvirtinimo klausimą civilinėje byloje pagal atsakovės **uždarosios akcinės bendrovės „RE FACTOR“** kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. rugsėjo 16 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės akcinės bendrovės SEB banko ieškinį atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „RE FACTOR“ dėl skolos priteisimo ir pagal atsakovės uždarosios akcinės bendrovės „RE FACTOR“ priešieškinį ieškovėi akcinei bendrovei SEB bankui dėl pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo sužinojo, kad pardavėjas ieškovėi bendrovė Turto valdymo centras, uždaroji akcinė bendrovė „Lietkonpexim“, uždaroji akcinė bendrovė „Pirklių klubas“ ir I. L. (I. L.).

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl šalių taikos sutarties, pateiktos kasaciniam teismui, patvirtinimo.
- Ieškovė AB SEB bankas ieškiniu teismo prašė priteisti iš atsakovės UAB „RE FACTOR“ 133 804,45 Eur (462 000 Lt) skolą (nesumokėtą kainos dalį) ir 6 procentų dydžio metines procesines palūkanas.
- Ieškovė nurodė, kad pardavėja AB „SEB lizingas“ (jo teisių perėmėja yra ieškovė AB SEB bankas) ir pirkėja (atsakovė) 2013 m. lapkričio 19 d. sudarė Negyvenamosios patalpos (kavinės-restorano) pirkimo-pardavimo sutartį (toliau – Sutartis), kurios pagrindu pardavėja pardavė pirkėjai negyvenamąsias patalpas (toliau – Patalpas), esančias pastate adresu (*duomenys neskelbtini*), (toliau – Pastatas) už 770 968,49 Eur (2 662 000 Lt) kainą. Pirkėja UAB „RE FACTOR“ sumokėjo pardavėjai 637 164,04 Eur (2 200 000 Lt). Likusios kainos dalies (133 804,45 Eur (462 000 Lt)) pirkėja nesumokėjo, nes po Patalpos pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo sužinojo, kad pardavėjas pardavė jai ginčo patalpas, esančias avarinės būklės pastate. Pirkėja pateikė pardavėjai reikalavimą dėl likusios nesumokėtos kainos dalies (133 804,45 Eur) sumažinimo. Pardavėja nesutiko su pirkėjos pateiktu pasiūlymu dėl kainos sumažinimo, todėl pirkėja, ieškovės nuomone, nepagrįstai įskaitė priešpriešinius savo ir pardavėjos ginčo reikalavimus.
- Atsakovė UAB „RE FACTOR“ priešieškiniu, jį patikslinusi, prašė: 1) nustatyti, kad atsakovė UAB „RE FACTOR“ 2014 m. gegužės 28 d. teisėtai įskaitė priešpriešinius savo ir ieškovės reikalavimus, priteisti iš ieškovės AB SEB banko 454 349,38 Eur arba 2) nustatyti, kad atsakovė 2014 m. gegužės 28 d. negalėjo įskaityti priešpriešinių reikalavimų, priteisti UAB „RE FACTOR“ iš AB SEB banko 588 153,83 Eur.
- Atsakovė pažymėjo, kad pastatas, kuriame yra ginčo patalpos, yra avarinės būklės ir ši aplinkybė pardavėjai buvo žinoma, nes ji turėjo UAB „Sweco Lietuva“ parengtą 2013 m. rugpjūčio 5 d. statinio techninio audito ataskaitą ir šią nuslėpė nuo pirkėjos, t. y. neatskleidė pastato, kuriame yra ginčo patalpos, avarinės būklės fakto. Pirkėja pareikalavo sumažinti ginčo patalpų pardavimo kainą, tačiau pardavėja atsisakė. Dėl to atsakovė 2014 m. gegužės 28 d. įskaitė ieškovės (pardavėjos) 133 804,45 Eur (462 000 Lt) dydžio patalpų kainos sumokėjimo reikalavimą į savo (pirkėjos) reikalavimą dėl patalpų kainos sumažinimo.
- Vilniaus apygardos teismas 2016 m. gruodžio 1 d. sprendimu ieškinį tenkino – priteisė ieškovei iš atsakovės 133 804,45 Eur skolą ir 6 proc. metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme (2015 m. vasario 24 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; priešieškinį atmetė.
- Lietuvos apeliacinis teismas 2017 m. spalio 3 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2016 m. gruodžio 1 d. sprendimą paliko nepakeistą.
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. gegužės 11 d. nutartimi Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. spalio 3 d. nutartį panaikino ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.
- Lietuvos apeliacinis teismas 2018 m. liepos 5 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2016 m. gruodžio 1 d. sprendimą panaikino ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Vilniaus apygardos teismas, iš naujo išnagrinėjęs bylą, 2021 m. balandžio 29 d. sprendimu ieškinį ir priešieškinį tenkino iš dalies – priteisė ieškovei iš atsakovės 92 518,11 Eur skolą ir 6 proc. procesines palūkanas nuo ieškinio teismui pateikimo dienos (2015 m. vasario 17 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo. Teismas 2021 m. gegužės 4 d. papildomu sprendimu 900 Eur sumą už papildomą ekspertizę iš šalių priteisė lygiomis dalimis.
- Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. rugsėjo 16 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2021 m. balandžio 29 d. sprendimą pakeitė: ieškinį ir priešieškinį tenkino iš dalies – atsakovės UAB „RE FACTOR“ nesumokėtą daikto pardavimo kainos dalį (133 804,45 Eur) sumažino daikto avarinės būklės šalinimo suma (47 784,79 Eur) ir priteisė ieškovei AB SEB bankui iš atsakovės 86 019,66 Eur bei 6 procentų dydžio palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2015 m. vasario 24 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; kitų ieškinio ir priešieškinio dalių netenkino. Kolegija taip pat panaikino Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gegužės 4 d. papildomą sprendimą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

- Kasaciniu skundu atsakovė prašė pakeisti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. rugsėjo 16 d. nutartį – priešieškinio reikalavimus tenkinti visiškai, o ieškinį atmeti ir išspręsti bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimą, priteisti atsakovei iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
- Trečiasis asmuo UAB „Pirklių klubas“ pateikė pareiškimą dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo.
- Atsiliepimu į kasacinį skundą ieškovė prašė skundą atmeti ir priteisti jai bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija su šalių sutikimu 2022 m. birželio 8 d. nutartimi perdavė civilinę bylą (teisminį ginčą) teisminei mediacijai.
- Lietuvos Aukščiausiajame Teisme 2022 m. gruodžio 20 d. gautas šalių prašymas dėl taikos sutarties patvirtinimo, kuriuo šalys prašo: patvirtinti šalių 2022 m. gruodžio 20 d. sudarytą taikos sutartį joje nurodytomis sąlygomis ir civilinę bylą Nr. e3K-3-157-943/2022 nutraukti; pripažinti 2022 m. gruodžio 20 d. sudarytos taikos sutarties sąlygas nevieša bylos medžiaga; grąžinti atsakovei UAB „RE FACTOR“ sumokėtą žyminį mokestį už kasacinį skundą.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl šalių taikos sutarties patvirtinimo

- Šalių procesinė teisė užbaigti bylą taikos sutartimi yra dispozityvumo principo civiliniame procese išraiška, ji gali būti įgyvendinama bet kurioje civilinio proceso stadijoje (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#) 42 straipsnio 1 dalis, 140 straipsnio 3 dalis). Bylos šalims pateikus taikos sutartį dėl teismo ginčo dalyko, teismas turi patikrinti, ar nėra aplinkybių, sudarančių [CPK 42 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytą negalimumą tvirtinti taikos sutarties. Teismas netvirtina šalių taikos sutarties, jeigu jos patvirtinimas prieštarautų imperatyviosioms įstatymų normoms ar viešajam interesui.
- Iš kasaciniams teismui pateiktos taikos sutarties turinio teismas neturi pagrindo spręsti dėl ją sudariusių asmenų valios išraiškos ydingumo. Taikos sutarties 6 punkte šalys pareiškė, kad joms žinomos bei suprantamos taikos sutarties sudarymo, patvirtinimo ir civilinės bylos nutraukimo pasekmės, t. y. kad nutraukus bylą vėl kreiptis į teismą dėl ginčo tarp šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu neleidžiama, taikos sutartį patvirtinus teismui ir įsteisėjus nutarčiai, kuria ji buvo patvirtinta, ši taikos sutartis šalims turės galutinio teismo sprendimo (lot. *res judicata*) galią.
- Teismui nenustačius [CPK 42 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytų aplinkybių, kurioms esant negalima tvirtinti taikos sutarties, 2022 m. gruodžio 20 d. šalių sudaryta taikos sutartis patvirtintina pagal joje išdėstytas sąlygas. Patvirtinus šalių sudarytą taikos sutartį, pirmosios instancijos teismo ir apeliacinės instancijos teismo priimti procesiniai sprendimai naikintini bei byla nutraukta ([CPK 293 straipsnio](#) 5 punktas, 359 straipsnio 1 dalies 6 punktas). Rašytinės taikos sutarties tekstas pridedamas prie bylos.
- Teisėjų kolegija, nagrinėdama šalių prašymą taikos sutarties sąlygas pripažinti nevieša bylos medžiaga, atsižvelgia į tai, kad taikos sutarties sąlygos buvo sutartos mediacijos procese, o mediacija yra neviešas ir konfidencialus procesas, kurio tikslas – ne tik siekti išspręsti ginčą taikiai, bet ir išsaugoti kilusio ginčo išsprendimo aplinkybes, taikaus susitarimo sąlygas; šalys taikos sutartimi susitarė šią sutartį laikyti konfidencialia. Toks šalių susitarimas neprieštarauja civilinio proceso principams, atsižvelgiant į taikos sutarties prigimtį, tai neturi neigiamos įtakos ir vienodos teismų praktikos formavimui ([CPK 4 straipsnis](#)). Dėl to teisėjų kolegija nusprendžia, kad tenkintinas šalių prašymas pripažinti nevieša bylos medžiaga taikos sutarties 1-3 punktų sąlygas, kuriomis susitarta dėl šalių teisių ir pareigų, lėmusių ginčo pabaigą, nustatymo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

- Pagal [CPK 87 straipsnio](#) 2 dalį, jeigu byla, patvirtinus taikos sutartį, užbaigiama ją nagrinėjant apeliacine ar kasacine tvarka, grąžinama 100 proc. žyminio mokesčio, sumokėto už apeliacinį ar kasacinį skundą, kai byla užbaigiama iki bylos nagrinėjimo iš esmės pradžios. Jeigu byla, patvirtinus taikos sutartį, užbaigiama ją nagrinėjant apeliacine ar kasacine tvarka vėliau, grąžinama 75 proc. žyminio mokesčio, sumokėto už apeliacinį ar kasacinį skundą. Šalims sudarius taikos sutartį ir ją pateikus teismui bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme metu, atsakovei grąžintinas įstatyme nustatytas dydžio (75 proc.) žyminis mokestis, sumokėtas paduodant kasacinį skundą ([CPK 87 straipsnio](#) 2 dalis, 340 straipsnio 5 dalis). Iš kasaciniams teismui pateiktų dokumentų matyti, kad už kasacinį skundą atsakovė sumokėjo 5028 Eur, todėl jai grąžintina 3771 Eur.
- Šalims taikos sutarties 4 punktu susitarus, kad jos atsisako šioje byloje savo patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, teisėjų kolegija nesprenžia šalių bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo klausimo.
- Bylą nagrinėjant kasaciniame teisme, patirta 16,58 Eur bylinėjimosi išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. gruodžio 22 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Šios išlaidos, remiantis taikos sutartimi, šalims paskirstomos lygiomis dalimis ir valstybei iš ieškovės ir atsakovės priteistina po 8,29 Eur ([CPK 88 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 140 straipsnio 3 dalimi, 359 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Paraikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. rugsėjo 16 d. nutartį ir Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 29 d. sprendimą.
Patvirtinti Ieškovės akcinės bendrovės SEB banko (j. a. k. 112021238)(toliau – ir Ieškovas) ir atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „RE FACTOR“ (j. a. k. 302721468)(toliau – ir Atsakovas) 2022 m. gruodžio 20 d. taikos sutartį, sudarytą šiomis sąlygomis:

1. (duomenys neskelbtini).
2. (duomenys neskelbtini).
3. (duomenys neskelbtini).
4. Šalys patvirtina, kad visas savo patirtas bylinėjimosi išlaidas, įskaitant išlaidas už teises ir atstovavimo bei specialistų paslaugas, kiekviena Šalis padengia savo lėšomis ir viena iš kitos nereikalauja bei nereikalauja jų atlyginimo. Šalys susitaria nereikalaui viena iš kitos šios Taikos sutarties sudarymo išlaidų.
5. Šalys susitaria, kad galimai patirtas teismo išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu civilinėje byloje Nr. e3K-3-157-943/2022, valstybei Šalys (Ieškovas ir Atsakovas) apmokės lygiomis dalimis po 1/2, t. y. 1/2 dalį išlaidų - Ieškovas ir 1/2 dalį išlaidų - Atsakovas.
6. Šalys patvirtina, kad joms yra žinomos ir suprantamos [CK 6.985 str.](#) nuostatos, jog teismo patvirtinta taikos sutartis jos šalims turi galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią ir yra priverstinai vykdytinas dokumentas; [CPK 294 str.](#) 2 d. nuostatos, kad vėl kreiptis į teismą dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu neleidžiama.
7. Šalys, pasirašydamos šią Taikos sutartį, patvirtina, kad visas šios Taikos sutarties sąlygų turinys Salims yra suprantamas, aiškus ir atitinka jų tikrąją valią. Taikos sutarties Šalys taip pat konstatuoja, pareiškia ir garantuoja, kad:
 - (i) visos šios Taikos sutarties sąlygos yra priimtos abipusių derybų būdu mediacijos procese, dalyvaujant tinkamai įgalintiems Šalių atstovams, ir visos iki šios Taikos sutarties sudarymo dienos tarp Šalių vykusios derybos buvo sąžiningos, Salims nebuvo jokio psichologinio, fizinio ir / ar ekonominio spaudimo, jokių grasinimų ar kitokios neleistinos įtakos darymo, kuriam esant Taikos sutartis nebūtų buvusi sudaryta,
 - (ii) su visomis Taikos sutarties sąlygomis kiekviena iš Šalių aiškiai sutinka ir Šalių santykiuose Taikos sutarties sąlygos Šalių geranoriškų ir laisvu susitarimu nebus traktuojamos kaip netikėtos (siurprizinės),
 - (iii) Šalys dės maksimalias pastangas Taikos sutarčiai visiškai įvykdyti, t. y. kiekviena Šalis esant reikalui privalės imtis tokių pastangų, kokių būtų ėmusios tokiomis pat aplinkybėmis protingas asmuo,
 - (iv) Taikos sutarties sudarymo metu, jos sąlygos nepagrįstai nesuteikė nė viena iš Šalių perdėto teisinio, ekonominio ar kitokio panašaus pobūdžio pranašumo ir jos visiškai atitinka Šalių interesus, Šalių sąžiningos verslo praktikos principus bei laisvai išreiškia jų valią, taip pat Taikos sutarties Šalys nėra neinformuotos ar nepatyrusios ir Taikos sutarties sudarymo metu jos neveikia neapdairiai ir turi reikiamą derybų patirtį.
8. Ši Taikos sutartis laikoma konfidencialia, sutarties sąlygos negali būti atskleistos tretiesiems asmenims tiek Taikos sutarties vykdymo metu, tiek neribotą laiką po Taikos sutartyje įtvirtintų įsipareigojimų įvykdymo. Nė viena Šalis nedarys jokių su šia Taikos sutartimi susijusių specialių viešų pareiškimų spaudai be išankstinio raštiško kitos Šalies sutikimo ir tos Šalies pritarimo tokio pareiškimo tekstui. Taip pat Šalys kreipsis į civ. bylą Nr. e3K-3-157-943/2022 nagrinėjančią teismą su bendru prašymu patvirtinti Taikos sutartį, išspręsti žyminių mokesčių grąžinimo klausimus, pripažinti šios Taikos sutarties sąlygas neviešomis ir neviešinti atitinkamos Taikos sutarties sąlygas tvirtinančios teismo nutarties dalies.
9. Šalys įsipareigoja dėti visas pastangas, kad Taikos sutartis būtų patvirtinta teisme, bendradarbiauti teikiant ir pasirašant reikiamus dokumentus. Šia Taikos sutartimi Atsakovas paveda Ieškovui ne vėliau kaip kitą darbo dieną po tos, kurią Taikos sutartį pasirašys abiejų Šalių atstovai, pateikti Taikos sutartį teismui tvirtinti per elektroninių paslaugų portalą (EPP).
10. Ši Taikos sutartis sudaroma lietuvių kalba vienu egzemplioriumi, kurį Šalys pasirašo kvalifikuotais elektroniniais parašais.
11. Ši Taikos sutartis laikoma sudaryta nuo jos pasirašymo, įsigalioja nuo teismo nutarties patvirtinti šią Taikos sutartį įsiteisėjimo momento ir galioja iki visiško Šalių įsipareigojimų pagal šią Taikos sutartį įvykdymo.“
Civilinę bylą Nr. e3K-3-157-943/2022 nutraukti.
Grąžinti atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „RE FACTOR“ (j. a. k. 302721468) 3771 (tris tūkstančius septynis šimtus septyniasdešimt vieną) Eur žyminio mokesčio, sumokėto už kasacinį skundą.
Priteisti valstybei iš Ieškovės akcinės bendrovės SEB banko (j. a. k. 112021238) ir atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „RE FACTOR“ (j. a. k. 302721468) po 8,29 Eur (aštuonis Eur 29 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimo. Ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5662.
Nustatyti, kad šalių 2022 m. gruodžio 20 d. sudarytos taikos sutarties 1–3 punktų sąlygos yra nevieša bylos medžiaga.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai
Bukaviniene

Grabinskas

Tamošiūnienė